

QUÈ CAL SABER?

NOMS AMB DOBLE GÈNERE GRAMATICAL

Alguns substantius catalans tenen **gènere gramatical** doble, és a dir, poden ésser de gènere masculí i de gènere femení, però tenen significats diferents segons el gènere. N'hi ha casos ben coneguts, com ara *el clau / la clau*, *un editorial / una editorial*, *el fi / la fi*, *el llum / la llum*, *un ordre / una ordre*, *el pudor / la pudor*, *el pols / la pols*, *el son / la son* o *el terra / la terra*. Ací en comentarem uns quants que potser no són tan coneguts.

Quan una persona no pateix malalties, diem que gaudeix de bona **salut**, mentre que fem un **salut** quan diem «Hola!» a algú (el **salut** masculí és sinònim de **salutació**).

La depressió del terreny que forma un curs d'aigua (un riu o una glacera) entre dos vessants és una **vall**, mentre que si volem protegir un castell o una fortificació dels invasors, haurem d'excavar un **vall** al voltant.

Un **planeta** és un cos **celeste** (no **celest*) que orbita al voltant d'un **estel** (terme preferent a **estrella** en astronomia) i que es forma a partir dels elements pesants expulsats de l'estel durant la seva formació. En canvi, si ens volem queixar del nostre **destí**, també podem dir que *tenim una mala planeta* (la **planeta** i el **destí** són mots sinònims).

Una de les malalties que apareixen més freqüentment per les males condicions de l'aigua, especialment quan està estancada i conté material en descomposició, és el **còlera** (no **còllera*), mentre que una persona que mostra molta ira diem que té molta **còlera**. Noteu que la **còlera** és un sinònim de **bilis** (és el seu significat originari), i que l'adjectiu **colèric** (no **collèric*) correspon tant al **còlera** masculí com al femení, de manera que un **colèric** pot ésser una persona malalta de **còlera** o bé una persona iracunda.

Si volem obrir una via artificial navegable, haurem de fer un **canal** i omplir-lo d'aigua derivada del mar o d'un riu; mentre que si volem que l'aigua de pluja s'escoli bé de la nostra teulada, haurem de fer una **canal**. Aquests dos mots, tant el masculí com el femení, tenen molts altres significats.